

ZİHİNSEL YETERSİZLİK

Zeka geriliği, zihinsel işlevde bulunma ve kavramsal, sosyal, pratik uyumsal becerilerde kendini gösteren uyumsal davranışların her ikisinde anlamlı sınırlılıklar olarak karakterize edilen bir yetersizliktir.

Zihinsel yetersizliği olan çocuklarda öğrenme yavaş ve güçtür. Dikkat, bellek ve genelleme ile ilgili bilişsel süreçlerde problemler gözlenir. Bilişsel süreçlerdeki güçlükler okuma, yazma ve matematik gibi akademik becerilerde güçlüklerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Zihinsel yetersizliğin derecesi ile dil gelişimi arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Zihinsel yetersizliği olanların dil gelişime ilişkin en belirgin özellikleri dil ve konuşma gelişiminin yavaş olmasıdır. Ağır derecede zihinsel yetersizliği olan çocuklarda dil becerileri hiç konuşmadan isteklerini işaretlerle aktarma ve kendini birkaç sözcükle ifade etmekle sınırlıdır.

Düzey

Zeka Bölümü Puanları

- Hafif düzeyde yetersizlik 50-55'den 70'e
- Orta düzeyde yetersizlik 35-40'tan 50-55'e
- Ağır düzeyde yetersizlik 20-25'ten 35-40'a
- Çok ağır düzeyde yetersizlik 20-25'ten daha aşağı

Hafif Derecede Zihinsel Engelliler

Bu çocukların çoğunluğu ilkökulda başarısızlıkla karşılaşmaya kadar gelişimleri normal çocuklardan önemli bir farklılık göstermemesi nedeniyle genellikle okula başlayıncaya kadar ayırt edilemezler. Okuma-yazma, matematik gibi temel akademik becerileri kazanmada gecikme yaşarlar. Ancak bu çocuklar ilkökul düzeyinde akademik konularda edilebilmekte, toplumda bağımsız yaşayabilecekleri düzeyde sosyal uyumları sağlanabilmekte, kısmen ya da tamamen desteklendiğinde mesleki yeterlilik alanlarında gelişme gösterebilmektedirler.

Orta Derecede Zihinsel Engelliler

Dil gelişimi, sosyal, duygusal veya davranış problemleri ile temel akademik becerileri kazanmada gecikme görülmektedir. Gelişim özellikleri normal çocuklardan önemli farklılık göstermektedir. Sosyal kuralları öğrenmeleri zayıftır. Öğrenmeleri yavaştır. Basit günlük becerileri öğrenebilirler ancak motor becerilerde güçlük yaşarlar. Basit akademik becerileri ve öz bakım ile ilgili becerileri öğrenebilirler. Tanıdık çevrelerinde kendi başlarına bağımsız hareket edebilirler. Yetişkinlikte basit işleri bir yetişkin denetiminde yapabilirler.

Ağır Derecede Zihinsel Engelliler

Bu çocukların neredeyse tamamı doğumda ya da hemen sonrasında fark edilirler. Zihinsel engelliliğe motor problemler ile konuşma dil problemleri eşlik etmektedir. Öz bakım becerilerini bağımsız ya da gözetimle yapabilmektedirler. Günlük yaşamlarını sürdürebilecek basit motor ve iletişim becerilerini kazanabilmektedirler. Ağır derecede zihinsel engelli bireylerin eğitimlerinde özbakım (tuvalet, giyinme, yeme içme) ve iletişim becerilerinin öğretimine ağırlık verilmektedir.

Çok Ağır Zihinsel Engelliler

Özel eğitim kurumlarına devam edememekte, genellikle ailelerinin bakım ve korumasına muhtaç olarak yaşamlarını sürdürmektedirler. Özbakım becerilerini gerçekleştiremezler. Konuşamazlar, etrafa ilgileri yoktur, çoğunlukla birden fazla engelleri vardır. Çocukluk döneminde ölüm oranları yüksektir.

SINIFINDA ZİHİNSEL YETERSİZLİĞE SAHİP ÖĞRENCİSİ OLAN ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

- * Öğrenciyi ön sıralara oturtun.
- * Öğrenciye dersin konusu, süreci ve amacını açık ve net olarak ifade edin.
- * Ders içeriğindeki teknik terimleri ve öğrenci için yeni sözcükleri açıklayın.
- * Öğrencinin düzeyine uygun görev ve sorumluluklar verin.
- * Öğrenciniz etkinlik sırasında verdiğiniz yönergeyi anlayamadığında ya da başarısız olduğunda gerekli önlemleri alın, gerekirse yönergeyi tekrar edin.
- * Sınıf içinde öğretimi olumsuz etkileyecek ses, ışık gibi uyarıların olmamasına dikkat edin.
- * Sınavlarda öğrencinize ek süre verin.
- * Sınıf kurallarının yazılı ve görsel olarak yer aldığı bir pano hazırlayın.
- * Öğrencinin sınavını gerekirse bireysel olarak yapın.
- * Sınav sonrasında en kısa sürede öğrenciye geri bildirim vermeye dikkat edin.
- * Her dersin başında bir önceki derste öğrenilen konuları kısaca tekrarlayın, dersin sonunda ise önemli konuları özetleyin.
- * Öğrenci ile konuşurken daha çok olumlu ifadeler kullanın.

SINIFINDA ZİHİNSEL YETERSİZLİĞE SAHİP ÖĞRENCİSİ OLAN ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

- * Öğrencinin çalışma gruplarına katılımını teşvik edin.
- * Aile ve uzmanlarla işbirliği yaparak çalışın.
- * Öğrencinizi kendi içinde gösterdiği gelişme ile değerlendirin ve öğrencinizin yapamadıklarına değil yapabildiklerine yoğunlaşın ve yaptıklarına anında olumlu geri bildirim verin.
- * Öğrencinin ilgi ve özelliklerine uygun yöntem ve tekniklerle derste işlenen konuları kavramasını sağlayın.
- * Sosyal iletişimin ve etkileşimin artırılması amacıyla etkinliklerinizi planlayın ve öğrencilerinizin bu etkinliklere katılmalarını sağlayın.
- * Öğrencinin okula uyumda yaşadığı güçlüklerin üstesinden gelmesi için okul rehber öğretmeni ve aile ile işbirliği yaparak alınacak önlemleri belirleyin.

ZİHİNSEL YETERSİZLİK

Telefon: 0466 212 7085